SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCIX. No. 20. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JANUARY 31, 1992. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 31-го СІЧНЯ 1992. Ч. 20. РІК XCIX.

В КИЄВІ ВІДКРИТО КАНАДСЬКУ АМБАСАДУ

Київ (УНІАР). — Тут у понеділок, 27-го січня, у міністерстві закордонних справ України підписано угоду про встановлення дипломатичних відносин і обмін амбасадами між Україною і Канадою.

Від України угоду підписав міністер закордонних справ Анатолій Зленко, від Канади — міністер закордонних справ Барбара МекДуґал, яка також зустрілася з Президентом України Леонідом Кравчуком. Вони розмовляли про вашінґтонську конференцію, де дискутувалося питання про надання допомоги Україні.

Б. МекДуґал повідомила, що Канада виділила 4,5 міл. дол. для економічних потреб України, що становить 50 відсотків всієї гуманітарної допомоги Канади державам колишнього СССР.

Б. МекДуґал проголосила, що дотеперішній генеральний консул Канади Нестор Ґайовський стає шарже д'аффер. Такий пост від України в Оттаві займтиме Олексій Родіонов.

Під час розмови Президента України з міністром закордонних справ Канади обговорено питання двосторонніх відносин, ситуацію в Україні та в СНД.

В УІА відкриються дві виставки

Ню Йорк. — Тут у суботу, 1-го лютого, в Українському Інституті Америки, 2 Схід 79-та вулиця, від год. 5—8-ої вечора відбуватиметься відкриття двох виставок: мистецької фотографії Василя Пилип'юка, редактора журналу „Світло й тінь" та альбому „Львів", та виставки українського народного одягу і чорної гаварецької кераміки з колекції Інни та Ярослава Керницьких.

В імпрезі відкриття виставок братимуть участь: Б. Пилип'юк, куратори виставки ноші І. та Я. Керницькі, директор Національного Музею у Львові Андрій Новаківський.

Виставки діятимуть щоденно від неділі, 2-го лютого, до неділі, 16-го лютого, від год. 2-ої до 6-ої по полудні за вийнятком понеділків. Телефон для інформацій (212) 288-8660.

Плянують літні курси Інституту ім. А. Шептицького

Оттава. — Вже шостий раз організуються літні курси Інституту Східньо-Християнських Наук ім. Митрополита Андрея Шептицького. Щороку літо з'їжджаються студенти з різних країн та різних віровизнань, які бажають на маґістерському рівні вивчати богословську та літургічну традицію східнього християнства. Курси відбуваються в українському греко-католицькому монастирі Преображення Господнього (Мт Тейбор) у Редвуд Веллі, Каліф.

Цього року літні курси відбуватимуться від 20-го червня до 18-го липня. Викладатимуть о. архимандрит д-р Боніфатій Луйкс — „Літургічний рік у візантійсько-українському обряді", о. д-р Андрій Чировський — „Клясичні твори східньо-християнської духовости" та проф. Борис Ґудзяк — „Спадщина східньо-християнських церков". Кошт курсів виносить 1,545 дол. Це включає не тільки шість академічних кредитів, але й перебування та додаткові активності.

Число студентів обмежене. Приймається студентів зі закінченим бакаляврeатом. Зацікавлені особи можуть звертатися на адресу: Sheptytsky Institute, c/o Saint Paul University, 223 Main St. K1S 1C4 Canada.

ДЕРЖАВНИМ ПРАПОРОМ УКРАЇНИ ЗАТВЕРДЖЕНО СИНЬО-ЖОВТИЙ

Київ (УНІАР). — Тут у вівторок, 28-го січня, після тритижневої перерви розпочала свою працю п'ята сесія Верховної Ради України.

На ранковому пленарному засіданні затверджено порядок денний і схвалено постанову про порядок висвітлення сесії — радіо буде передавати прямо, телевізія — повний відеозвіт у вечірні години.

На сесії надано слово представникам пікетувальників, які прийшли до будинку Верховної Ради України. Від шахтарів виступив робітник об'єднання „Стахановвугілля" Левін, від Української Спілки Ветеранів Афганістану — Зубко, також слово мали голова Всеукраїнського Об'єднання Солідарности Трудящих Іващенко і народний депутат В'ячеслав Бичков від Селянської Партії.

При кінці ранкового засідання виступив Президент України Леонід Кравчук, Він зупинився на соціяльно-економічній ситуації, що склалася в Україні, на проблемах економічної реформи і соціяльного захисту, торкнувся діяльности Кабінету Міністрів в умовах переходу до ринку і лібералізації цін. Л. Кравчук висловився за прискорення економічних реформ і за формування уряду національної довіри. Водночас, він виступив проти резиґнаці прем'єра Вітольда Фокіна і закликав всі громадські організації, партії і рухи спрямувати свої зусиля на здійснення економічних реформ і розбудову незалежної української держави. Він запропонував скликати „круглий стіл" представників партій рухів, громадських організацій і страйккомітетів. Президент України також говорив про ролю і місце України в Співдружності Незалежних Держав, про стосунки з Росією, про проблеми зовнішнього боргу. Щодо формування збройних сил України, Л. Кравчук зазначив, що засоби масової інформації Москви прагнуть представити Україну військовим монстром, звинувачуючи її у порушенні угод СНД. Він відкинув ці звинувачення і наголосив на тому, що жодних домовленостей Україна не порушувала. Л. Кравчук рішуче відкинув зазіхання на територіяльну цілісність України. Значне місце у виступі Президента України було приділено питанням державного будівництва при формуванні органів управління, посиленню виконавчої влади. Президент України попросив додаткових уповноважень.

Після обідньої перерви сесія ухвалила постанову про державний прапор України, за яку проголосували 253 народні депутати. Відтепер національним прапором держави є синьо-жовтий прапор.

У столиці України 28-го січня відбулися українсько-азербайджансько-іранські переговори. Делеґацію України, до складу якої входять державні міністри Антонов, Гладуш, Мінченко, очолював перший віце-прем'єр Масик. На чолі делеґації Азербайджанської республіки прибув прем'єр-міністер Хасанов, Іслямської республіки Іран — міністер нафти Аґа Заде. У ході переговорів порушено проблеми торговельно-економічного співробітництва між трьома державами, зокрема питання достав в Україну іранської нафти та ґазу.

Палестинці не взяли участи в московській конференції

Москва. — У вівторок, 28-го січня, тут відкрилася дводенна зустріч організаторів багатосторонніх переговорів в питаннях Близького Сходу, в якій брали участь делеґації 26 країн, включаючи представників Китаю, Японії і Европейської спільноти.

До Москви прибула ізраїльська делеґація на чолі з міністром закордонних справ Давидом Леві, однак представники Сирії і Ливану на зустріч не приїхали, хоч у мадридській і вашінґтонській рундах переговорів вони брали участь. Вони заявили, що їх не вдовольняє становище Ізраїля, який не збирається виводити свої війська з території цих країн. Ізраїльські вояки патрулюють так звану „зону безпеки" на півдні Ливану і окупують Голянські пагорби, з котрих сирійці колись обстрілювали поселення на півночі Ізраїля. Пагорби були захоплені Ізраїлем у висліді Шестиденної війни 1967 року.

До Москви прибули представники Йорданії і палестинців, але участи в зустрічі вони не брали, наполягаючи на тому, щоб до складу їхньої делеґації були включені палестинці, що мешкають у східньому Єрусалимі і за межами окупованих територій. Перед Мадридською конференцією Ізраїль домігся, щоб ці особи не ввійшли до спільної йордансько-палестинської делеґації.

У палестинській делеґації, що прибула до Москви, було декілька осіб, неприємливих для Ізраїля: два мешканці східнього Єрусалиму, в тому числі керівник групи Файсал Гусейн, і троє осіб з діяспори. Палестинці відразу заявили, що обмеження, на які вони погодилися в Мадриді, щоб розпочати мирний процес, не відносяться до рундів в Москві. Виглядає, що переговори можуть бути зірвані.

2-ий Конґрес МАУ відбудеться у Львові

Київ (М. Мушинка). — В половині січня тут відбулося засідання Комітету Міжнародної Асоціяції Україністів, яке об'єднує вчених-українознавців 15-ох країн світу. На програмі засідання було єдине питання: коли, де і з якою програмою відбудеться 2-ий Конґрес МАУ.

Первісно він мав відбутися в Гарвардському університеті, де працює президент МАУ проф. Григорій Грабович. Та у зв'язку з подіями останнього часу було вирішено здійснити його у незалежній українській державі. Щодо місця проведення конґресу було висловлено кілька пропозицій: Київ, Харків, Одеса. Врешті-решт перемогла думка влаштувати його у Львові від 22-го до 28-го серпня 1993 року (перед світовим конґресом славістів у Братиславі).

Немаловажним арґументом у виборі Львова був факт, що в 1993 році буде 100 років від заснування Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, товариства, яке до 1945 року виконувало ролю академії наук. Це дозволить включити до праці конґресу не лише НТШ у Львові, але й осередки НТШ в Америці, Канаді, Австралії та Европі.

Темою конґресу буде „Українознавство у сучасному інтелектуальному контексті". Головою підготовчого комітету обрано Миколу Жулинського з Києва.

ПЕНТАҐОН ЗМЕНШУЄ ВИДАТКИ НА ОБОРОНУ

Вашінгтон. — Як повідомляє кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" Ерік Шмідт, Пентаґон плянує значно зменшити видатки зі свого бюджету, призначеного на оборону, за рахунок скорочення виробництва нових систем озброєння.

Згідно з пропозицією Пентаґону, роботи над новими системами озброєнь будуть доведені до стадії виробництва і після цього зупинені. За підрахунками військових експертів, саме на виробництво озброєння йде найбільша частина бюджету. Якщо на розроблення технічного завдання, креслення і виготовлення дослідного зразка нової зброї витрачається до 25 відсотків кошторисної вартости, то серійне виробництво з'їдає до 45 відсотків вартости всього проєкту.

Пропозиція Пентаґону наштовхнулася у Конґресі на спротив законодавців, стурбованих тим, що зменшення виробництва озброєнь приведе до зростання безробіття, тобто вдарить по виборцях в округах і стейтах. І ці побоювання обґрунтовані. Минулими місяцями у зв'язку зі зниженням бюджету Пентаґону, військові заводи вже звільнили тисячі кваліфіковани робітників. Пропозиції Департаменту оборони відіб'ються також на інтересах великих компаній, які дістають замовлення від Пентаґону.

Фактично пропозиція Пентаґону означає відмову від багаторічної практики. Якщо Конґрес прийме її, купівля вже пущених у виробництво озброєнь, таких як бомбардувальник „В-2 Стелт" і підводний човен „Сівулф", буде або тимчасово зупинена, або взагалі припинена. Лише на цьому Пентаґон заощадить 50 біл. дол. — суму, яку спочатку плянувалося зекономити за п'ять років.

На думку Ґордона Адамса, директора дослідного центру при Пентаґоні, якщо Конґрес прийме цю пропозицію, то це приведе до революційних змін у Департаменті оборони. Як вважає кореспондент газети „Ню Йорк Таймс", Пентаґон у погодженні з Адміністрацією намагається перехопити ініціятиву Конґресу, настроєного і надалі зрізувати статті видатків в оборонному бюджеті.

В УКРАЇНІ

(З повідомлень УНІАР)

Київ, 1?-го січня. — Тут відбулася зустріч Президента України Леоніда Кравчука та прем'єр-міністра Вітольда Фокіна з представниками Спілки письменників України. На зустрічі мова йшла про основні напрямні письменницької праці, про ролю літераторів у розбудові незалежности України. Л. Кравчук повідомив, що незабаром вийде президентський указ, який має сприяти вирішенню проблем, що постали перед українськими письменниками.

Київ, 17-го січня. — Тут відбулося засідання постійної комісії Верховної Ради України з питань соціяльної політики та праці. Віце-прем'єр Слепічев поінформував про заходи урядової комісії щодо механізму вдосконалення соціяльного захисту населення і внутрішнього ринку України. Народні депутати і керівники профспілкових об'єднань висловили рішуче незадоволення щодо подальшого посилення соціяльної підтримки народу. Вирішено надіслати до Кабінету Міністрів.

Київ, 17-го січня. — За повідомленням пресцентру міністерства закордонних справ України, Анатолій Зленко прийняв генерального консула Німеччини у Києві Генеке графа фон Васовіца. Під час зустрічі відбувся обмін листами міністрів закордонних справ двох держав про встановлення дипломатичних відносин між Україною і Німеччиною. А. Зленко зустрівся також з Дейвидом Ґледстоном, який був недавно призначений британським урядом тимчасово повіреним у справах Великобританії в Україні. У ході розмови обговорено перспективи розвитку співробітництва між Україною та Англією.

Київ, 17 -го січня. — Індія вже влітку хоче відкрити посольство в Україні. Про це заявив під час зустрічі з Президентом України Леонідом Кравчуком державний секретар закордонних справ Індії Дікоіт, який прибув до Києва на чолі урядової делеґації. У ході українсько-індійських переговорів закладено основу договору між двома державами, який може бути підписаний на найвищому рівні. Президент України отримав запрошення відвідати Індію найближчим часом. Однак візита урядової делеґації Індії до Києва завершилася на день раніше. Офіційного повідомлення про скорочення терміну візити не подано.

Моряки присягають Україні

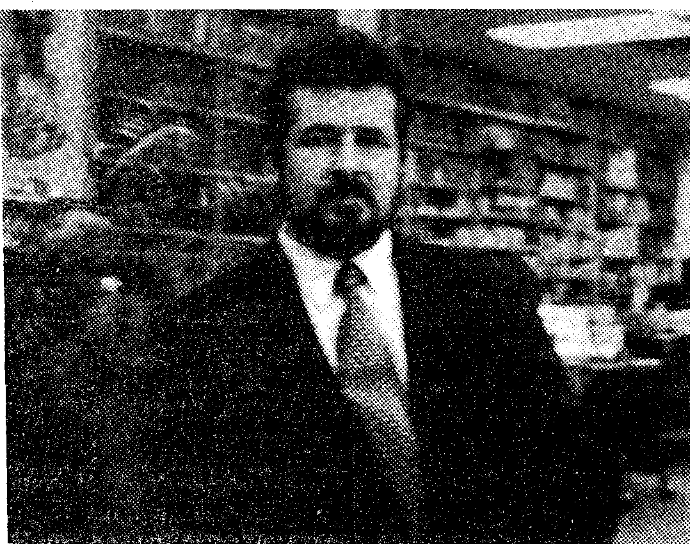
Севастополь (УНІАР). — Тут у четвер, 23-го січня, Третя рота школи підводників Чорноморської фльоти у повному складі на чолі з командиром, капітаном третьої ранґи Клюєвим та заступником командира, капітаном третьої ранґи Кравченком присягнула на вірність народові України. Капітана Клюєва одразу ж викликали на „бесіду" до штабу, де помічник командуючого фльотою, капітан першої ранґи Долгов намагався „перевиховати" його та змусити відмовитися від присяги Україні, а командир частини пригрозив звільнити із служби всіх офіцерів, які присягнули Україні.

Як стало відомо, до штабу фльоти 24-го січня із бази Чорноморської фльоти в місті Поті, Грузія, надійшло повідомлення, що на одному з тральщиків під звуки українського національного гимну піднято синьо-жовтий прапор, під яким він ходить з того дня. Весь особовий склад судна постановив перейти під юрисдикцію України. Командир тральщика звернувся до міністерства оборони України з проханням перебазувати судно до одного з українських портів. Працівники штабу розповіли, що цей факт дуже розгнівив командуючого Чорноморською фльотою Іґоря Касатонова. Він наказав усунути з посад командира бриґади кораблів охорони водного району, яка склала присягу на вірність Україні, капітана другої ранґи Юрія Шаліта, начальника штабу бриґади капітана другої ранґи Жибарєва та кількадесятків офіцерів і мічманів. Однак, жоден військовослужбовець бриґади від складеної присяги не відмовився,

(Закінчення на стор. 3)

ШАБЛІ ВІДКЛАДЕНО: УКРАЇНЦІ І ТАТАРИ Є ЗАОДНО

Джерзі Сити, Н.Дж. (П. Часто). — Несповідані шляхи Господні: після трьох з половиною століть українцям судилося відновлювати діялог з татарами. На цей раз не дзвонять уже шаблі, не стугонить земля під копитами козацьких коней, а все ж у чомусь, й таки істотному, ситуація для обох сторін є подібною. Українці як і тоді, в половині XVII століття, напружують усі свої фізичні і духовні сили, щоб найскоріше виповнити проголошену незалежність реальним змістом, а з татарами, знаємо, скоїлося щось гірше, ніж колишня васальна залежність від Туреччини, і тепер вони ,вигнані з рідної землі, згадують Сталіна словами, від яких „батько народів" у гробі перевертається.

Рефат Чубаров під час відвідин редакції „Свободи".

Що ж відбувається сьогодні в Криму? Чого сподіваються татари? Яке становище займає щодо них Україна? На всі ці запитання докладно відповів гість редакції „Свободи", заступник голови Меджлісу кримськотатарського народу Рефат Чубаров.

„Відколи Верховна Рада колишнього Совєтського Союзу прийняла декларацію про визнання незаконними урядових актів щодо репресованих народів, минуло два роки, проте віз проблем стоїть як вкопаний там, де й стояв. В січні 1990 року в Москві при Раді Міністрів СССР створили державну комісію, до якої входили й представники України. Я був її членом і тому маю всі підстави сказати, що ні союзний, ні республіканський уряди не виявили найменшого бажання не те що розв'язати, але навіть порушити весь комплекс проблем кримськотатарського народу..."

Що входить в цей комплекс?

„Економічні завдання, пов'язані з поверненням і будівництвом жител, відтак досягнення політичної цілі — відновлення державности кримськотатарського народу".

Які є перешкоди на шляху до цієї мети?

„Після серпневого путчу згадана комісія припинила своє існування. Республіки, в тому числі й Україна, втративши останні ілюзії щодо намірів „центру", проголосили свою державну незалежність. Великою мірою демократизувався й український парлямент, хоч представники Народної Ради і Народний Рух активно підтримували нас ще до того, як у лютому 1991 року партапаратники, на той час ще маючи вирішальний вплив на події, в імені так званого російськомовного населення заходилися створювати Кримську автономну республіку. На жаль, путч не наблизив, а ще біль-

(Закінчення на стор. 3)

У СВІТІ

НАРОДНИЙ РУХ України прийняв звернення до керівників країн — членів Ради Безпеки ООН, в якому пропонується відкласти на шість місяців розгляд питання про затвердження Російської федерації постійним членом Ради Безпеки.

ПРЕДСТАВНИКИ ООН повідомили, що Ірак володіє секретними підприємствами, які виробляють хемічну і бактеріологічну зброю. Інспектори ООН виявили десять різних типів хемічної зброї, однак досі знайдено обладнання, призначене для виробництва двох типів — 250-міліметрових і 500-міліметрових хемічних бомб.

ПРЕДСТАВНИКИ ОПОЗИЦІЙНИХ партій в ізраїльському Кнессеті запропонували аж п'ять резолюцій про недовір'я кабінетові, мотивуючи це тим, що він незадовільно вирішує соціяльні і економічні питання. За резолюції було подано 49 голосів, проти — 55. 11 депутатів були відсутні під час голосування, а п'ятеро втрималися. Не зважаючи на одержану перемогу, Їцак Шамір оголосив, що призначить на червень або липень парляментарні вибори, оскільки не хоче, „щоб стабільність кабінету міністрів залежала від примх декількох депутатів".

У ВІВТОРОК, 28-ГО СІЧНЯ, турецькі органи безпеки застрілили чотирьох курдських партизанів. Всі вони належали до Курдської робітничої партії, яку в Туреччині оголошено поза законом. Партія контролює один з районів на сході Туреччини і домагається утворення на цій території незалежної курдської держави.

У ВІВТОРОК, 28-ГО СІЧНЯ, вірменські бойовики збили ракетою азербайджанський гелікоптер, на якому летіло 40 осіб, в тому числі жінки і діти. Всі вони загинули. Після того, як президент Росії Боріс Єльцин наказав вивести з Нагорного Карабаху війська, там почалася ескаляція воєнних дій. Криваві бої між вірменськими і азербайджанськими бойовиками точаться в селах Дашалті, Мгітарикенд, Шушикенд та інших. Вже 10,000 азербайджанців залишили Нагорний Карабах.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР ПОЛЬЩІ Як Ольшевський заявив, що його країна не отримає від Росії ропи і ґазу. На початку січня Росія оголосила, що достава ґазу до Польщі зменшиться вдвічі через незгоди в оплаті.

РЕКОРДОВЕ ЧИСЛО безробітних, найбільше від часів „великої депресії", зареєстровано в Австралії. За даними, оприлюдненими австралійським бюром статистики, на кінець 1991 року в країні налічувалося 910,300 осіб, що шукають працю. Це 10.6 відсотка усього працездатного населення.

В АМЕРИЦІ

ЗВІТУЮЧИ ПЕРЕД народом і Конґресом про Стан унії, президент Джордж Буш поклав високу ставку — всю свою політичну кар'єру на літеплі сподівання, що економічний стан країни покращає сам від себе вже до початку літа. У Своїй промові він запропонував скромні улегшення для платників податків середньої кляси, мінімальні нововведення для поліпшення економіки на дальшу мету, чим розчарував економістів, і знову продовжив можливість для безробітних отримувати державну допомогу ще на 13 тижнів. Об'єктивні спостерігачі уважають пропозиції Президента здоровими і в загальному можливими до здійснення. Вони теж не погоджуються з економістами, які твердять, що все це не є достатнім для економічної розбудови у майбутньому.

У 73 РОКИ НА ПЕНСІЮ відійшов один з найбільш контроверсійних спортових журналістів у ЗСА, Говард Коселл. Він відійшов на відпочинок, покинувши свої щоденні передачі у радіовисильні Ей-Бі-Сі під назвою „Розмвои про спорт", як і тижневу програму бесід під заголовком „Розмови про все" у Ню Йорку. Г. Коселл, — це дуже цікава і контроверсійна постать, зокрема коли йдеться про його коментарі на теми американського спорту та спортовців. У 1956 році він покинув свою адвокатську практику і обрав собі дикторську кар'єру. Продовж 14 років був відвертим коментатором на програмі „Футбол у понеділок увечорі".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Передвиборча метушня

У цьому виборчому році в Америці вже осінню минулого року, на рік перед виборами, розпочалася підготова до виборів. Найбільш заметушилася Демократична партія, яка побачила, що має вийняткову добру конюнктуру для здобуття перемоги. Економічна криза підрізала первісну велику популярність президента Джорджа Буша. Не стало сліду з ентузіязму з приводу перемоги у надсподівано короткій війні проти Іраку, де було мінімально втрат у людях. Якщо Буш буде покликатися на цю воєнну вигру, то стрінеться зі закидом, що Президент Іраку — диктатор Саддам Гуссейн залишився при владі і відбудував уже свою збройну силу та що у визволеному Кувайті все ще немає демократії.

Існує п'ять демократичних кандидатів, з яких найбільші шанси має губернатор стейту Арканзас Білл Клінтон. Але вже появилися закиди проти нього, що він — бабій і хоч одружений — мав різні позадружні афери. Виборці не люблять, щоб до Білого Дому вступав новий президент з таким балястом. Викристалізувалися уже проблеми, довкола яких буде обертатися виборча пропаґанда і демагогія. Бушеві будуть далі закидати, що він забагато уваги присвячував закордонні, міжнародним справам, та замало — внутрішнім. Опити виявили, що цей закид знайшов добрий ґрунт в американському суспільстві. Далі: зріст злочинства в Америці, і проблема абортів, яка поділила жіночий світ на два табори. Ця проблема так хвилює суспільство, що стала політичною проблемою — куріоз, що його не розуміють в Европі. В останньому часі гостро застуалізувалася проблема закордонної торгівлі. Хоч експорт Америки значно зріс і хоч економісти-фахівці признають правду японцям, що експортовані до Америки автомобілі не спричинили дефіциту американської закордонної торгівлі, загал американців сприяє бар'єрам для японських продуктів. Проти таких бар'єр принципово спротивляється Буш. Усі демократичні кандидати сприяють торговельному протекціоналізмові. Речник японського парляменту заявив недавно, що до кризи американського автомобільного промислу найбільше причинився американський робітник, який ніби лінивий і наставлений тільки на високий зарібок. Президент Буш опинився у дуже незручній ситуації. Він їздив недавно до Японії з претенсіями до японських експортерів, виторгував згоду Японії на закупівлю поважного числа американських частин до продукції авт, але Буш, як республіканець, принципово боронить свобідне суперництво у торгівлі, що американському робітничому світові не подобається.

На цьому місці вже не раз зверталося увагу, що прославлювана Шевченком американська конституція ввела такі довгі і складні вибори, як їх нема ніде у світі. Є тут подвійне голосування — у правиборах і виборах, але президента взагалі не вибирають безпосередні виборці, тільки „електори". Перші правибори відбуваються завжди у стейті Ню Гемпшир. У цьому році Ню Гемшир дуже потерпів від економічної кризи, там особливо високе безробіття, і демократи мають там знамениту конюнктуру. У правиборах у Ню Гемпшірі кандидатує проти Буша також консервативний республіканець, видатний публіцист-коментатор Патрик Бюкенен, до речі, великий приятель України, першорядний знавець української проблематики.

Слабість Демократичної партії у тому, що ні один із 5-ти її кандидатів не відомий у всій Америці і не має того досвіду і того державницького формату, що Джордж Буш. Усі коментатори погоджуються, що до листопада цього року може ще багато змінитися, всі погоджуються теж, що вислід у правиборах у Ню Гемпширі — за досвідом різних колишніх виборів — не рішає про вислід голосування в листопаді.

Джордж Буш загальновідомий, він має не тільки таку підготову своїми попередніми постами, що їх займав, але є теж добрий діялектик, і тому кандидувати проти нього та полемізувати з ним справа трудна й рискована. Усе залежить від стану економіки і від того чогось непередбаченого, що може прийти в найближчих дев'ятох місяцях.

Микола Руденко

КОРОТКИЙ ВІК РОСІЙСЬКОЇ ДЕМОКРАТІЇ

IV.

Щождо Чорноморської фльоти, то для неї вигадана роля стратегічних сил — отже вона у повному складі буцімто має належати Співдружності держав. Але ось Єльцин, виступаючи в Ульяновську, вирішив відкинути геть маскувальну машкару і висловився буквально так:

— Чорноморська фльота завжди належала Росії і російською залишиться. Ніхто її в нас не відбере, навіть Кравчук.

Отож годі гратися в демократію: імператор помер — хай живе імператор!

Можна зрозуміти високих військових начальників, що служать на території України — командуючих округами, арміями, корпусами тощо: вони опинилися поміж ковадлом і молотом. Відверту непокору виявив лише адмірал Касатонов —командуючий Чорноморською фльотою. До речі, в щойно згаданій промові Єльцина було оголошено, що моряки-чорноморці перебувають під захистом президента Росії. Він закликав їх не присягати Україні. З таким самим закликом прислали Касатонову телеграми мер Санкт-Петербурга Собчак і мер Москви Попов. А взагалі, кажуть, адмірал отримав повний мішок подібних телеграм — з усіх закутків Росії. Вік російської демократії виявився вельми коротким — імперське мислення взяло гору.

І тоді президент Кравчук наказав скликати нараду військовиків у приміщенні Верховної Ради України. Гадаю, офіційна інформація про цю незвичайну нараду своєчасно дійшла до читачів „Свободи" — я переповім лише свої особисті враження від неї. Мабуть, настав час сказати, що український народ не помилився, обравши президентом Леоніда Кравчука. Перебираючи в пам'яті недавніх кандидатів на цю посаду, я не міг віднайти, хто б міг так компетентно, владно, з високим відчуттям свого службового становища (головнокомандуючий!) і з таким умінням провадити непрості розмови з військовими зубрами у надзвичайно складній політичній ситуації. Тут Кравчукові прислужилася праця у ЦК — перед цим органом тремтіли й маршали. Отож виробилася наука підкоряти. Та й вольові якості Леоніда Кравчука виявилися на відповідному рівні. Так чи так, а Кравчук блискуче опанував ситуацією. Я чув численні відгуки киян з цього приводу — вони збігаються з моїми. Рейтинг Кравчука після цієї наради значно виріс.

Для прикладу скажу, що адмірал Касатонов почувався перед Кравчуком, ніби школяр, який нашкодив. Він витягнувся в струнку і щось белькотів про те, що віддасть усі свої сили розбудові української фльоти. Прошу звернути увагу: Української! Кравчук порадив адміралові не давати жодних інтерв'ю, чим дуже гріхів Касатонов на догоду Єльцинові. А коли дійшло до маршала Шапошникова, Кравчук сказав:

— Шкодую, що дав згоду призначити його командуючим стратегічними силами. Але в мене є змога виправити цю помилку.

Велика група старших офіцерів зустріла ці слова дружніми оплесками. Нарада переважаючою більшістю голосів прийняла звернення до військ, що розташовані на території України. Офіцери й генерали закликали війська переходити під юрисдикцію українського Уряду й присягати народові України. В залі налічувалося кілька сотень старших офіцерів і генералів різних рангів. Проти звернення проголосувало лише десять осіб, всі інші голосували за.

Наслідки цієї наради не змусили себе довго ждати. Дуже швидко виявилося, що все вчинене Єльциним і Шапошніковим — то була своєрідна психічна атака. Після наради Кравчука з військовиками московські горепсихологи переконалися, що на Україні так дешево не побідаєш. Треба було негайно внести розрядку в надзвичайно напружені відносини поміж Москвою і Києвом, бо народ по всій колишній імперії загудів, наче розворушений ведмедем бджолиний рій. А тут іще до Києва прибув Генрі Кіссінджер і кілька годин розмовляв з Кравчуком та членами парляменту. Відтак заявив кореспондентам.

— Треба, щоб про Україну стало відомо в світі якнайбільше і якнайшвидше.

Якщо згадати приязний

(Закінчення на стор. 3)

Степан Яворський

УКРАЇНСЬКА ВАЛЮТА

II.

Д-р Савченко сказав, що в принципі Україна не відмовляється від сплачування боргів і навіть запропонувала перебрати на себе відповідальність за них трьом державам, а саме: Канаді, Англії і Японії. На думку д-ра Савченка, групове підписання зобов'язання республіками Співдружности Незалежних Держав має меншу вагу ніж індивідуальне зобов'язання, яке пропонує Україна. Ось, наприклад, Росія підписала таке зобов'язання, але вона і не збирається сплачувати дотепершні борги. Навпаки, вона затягає багатомільярдові нові борги, головним чином на продукти харчування, хоч невідомо, коли вона зможе їх сплачувати. Україна хоче лише 50 мільйонів від Канади, і то не на продукти харчування, а на економічні реформи в цей перехідний період до ринкової економії. Далі д-р Савченко сказав: „Якщо, однак, канадський уряд настоюватиме, щоб ми підписали цей груповий документ, то я, після повороту на Україну, рекомендуватиму президенту Кравчуку зробити це. Ми хотіли вив'язатися чесно зі своїх обов'язків, однак бюрократи, навіть в міжнародному маштабі, мають свої вимоги".

Д-р Савченко зауважив, що багато приватних фірм Японії були згідні з пропозицією України. Заступник міністра фінансів Канади, Дейвид Додж, також прихильно поставився до цієї пропозиції, але невідомо чи міністер фінансів Канади зможе звільнити ці кредити без апробати так званої великої сімки.

Д-р Савченко також сказав, що Україна дуже потребує банкових спеціялістів. Він має намір у найближчих днях запропонувати, щоб українці в Канаді знайшли щонайменше 10 колишніх урядовців канадських або американських банків, які тепер на пенсії, і які б погодилися працювати для Державного Банку України. Є навіть така можливість, що уряд Канади погодився б частинно фінансувати такий проєкт. Існує велика потреба на фахівців, які знають фінансові системи західнього світу та які знають чужоземні мови.

Далі д-р Савченко розказав про проєкт продукування зразків українських грошей для нумізматиків. Державний Банк України має намір випустити цілу серію нумізматичних листів з грішми усіх деномінацій у різних розмірах і різних цінах. Деякі з цих листів є призначені для індивідуальних покупців, а деякі для організацій, товариств та інституцій. Ці листи будуть мистецько і естетично оформлені. Прибуток з продажу цих нумізматичних листів буде призначений на сплачування видатків, пов'язаних випуском українських віз, пашпортів, та інших атрибутів державности. Україна очікує, що більшість українців у діяспорі закупить ці нумізматичні листи.

Україна також має намір підготовити випуск бондів, які повинні бути доступні для покупців уже в найближчих місяцях. Це вимагатиме докладної і сумлінної підготови. Є також проєкт відкриття на американському континенті спеціяльного фонду для відтворювання атрибутів української держави.

Згідно з думкою д-ра Савченка, всі контрибуції для українських потреб повинні покищо залишитися на Заході. Поки не буде відкрита безпосередня виміна фондів між Україною і державами Заходу д-р Савченко вважає, що не варто висилати ці фонди через Москву, бо вони там застрягнуть назавжди.

На питання, чи український Уряд робить старання відносно розподілу нерухомого майна колишніх совєтських посольств і консульств, д-р Савченко відповів, що ці справи повинні бути полагоджені вже протягом найближчих тижнів.

На закінчення д-р Савченко сказав, що найважливішими проблемами економічної політики українського Уряду є: установлення дипломатичних відносин з розвиненими державами світу; встановлення банкової системи, не лише міжнародної, але і місцевої. Для цього було б потрібно мати 300—400 фахівців, які могли б цю систему впровадити в життя. Тепер уся банкова система є в руках Москви. „Хоч ми працюємо краще і продукуємо більше товарів, експортуємо більше матеріялів ніж Росія, але тому що банки є в її руках, увесь прибуток лишається у російських банках. Це до певної міри пов'язане з митною системою. Назагал митна система виглядає досить проста, але коли її пов'язати з банковими і фінансовими трансакціями, вона стає складною. Найважнішим є створення власної банкової системи. Якщо ми матимемо свої банки, ми матимемо тверду валюту і зможемо функціонувати як дійсно незалежна держава" — закінчив своє інтерв'ю д-р Савченко.

Іванна Савицька

Баль в ООН

А було це давно-давненько, ще за царя—Гороха, коли на престолі генерального секретаря Організації Об'єднаних Націй сидів У-Тант, а амбасадором Америки там же був Джордж Буш. Тільки подумати, скільки води пролилося у Гадсоні з того часу...

Взимку Організації Об'єднаних Націй улаштовують великий баль, та увібгати в той баль 4,000 персоналу не так легко. Щоб якось розв'язати оцю прескладну проблему, гора придумала льотерійні запрошення, і на кожний відділ працюючих у книгарні, пошті, банку, бібліотеці і крамниці мистецьких експонатів призділено по два поіменні запрошення. І тут я неочікувано й несподівано стала цією Попелюшкою, яку запросила на баль Організація Об'єднаних Націй у Ню Йорку. Це не байка, не казка, а правдива історія з дуже небуденним закінченням.

Колишня власниця знаціоналізованого маєтку в Мадярщині, секретарка Ружі, яка минулого року танцювала на такому балі, сказала до мене ось так: — Іванна, ти нічим не журися. Тобі приділять якогось чужоземного „сера", (аби не дуже старого). Послухаєш доброї музики (три оркестри у трьох залях), потанцюєш, або й ні, це вже справа твого майбутнього „дансера", покуштуєш різних-прерізних вигадок світової кулінарної штуки, вихилиш келех вина, або чашечку „саки", а різнозвучні мови танцюючих сплетуться у таку какофонію, що зможеш танцювати танго під ритм штравсівського вальсу. Ага, ще одна справа. За цю шаліючу приємність платить всемогучий У-Тант, отож баль обійдеться тобі безкоштовно.

Та не так воно безкоштовно, бо сукня від Алтмана проковтнула мою одно-тижневу пенсію, але що зробиш, — „танцювати хочеться, і гуляти хочеться" (як у пісні співають).

Тиждень перед балем з'явився у крамниці середнього віку і середнього росту японець, і питав секретарки за мною. Представляючись, низько вклонився, і сказав: — Я — делегат Японії, називаюся Кеон Лі, хочу вас запросити на баль. Його очі, легко прижмурені допитливо дивилися крізь невеликі шкельця, вусик ледь-ледь дрижав і він же зараз промовив: — А ви якої національности?

— Я українка.

—О, то ви говорите по-російськи, я знаю російську мову.

— А я, не знаю. Росія і Україна — дві різні нації, будемо говорити англійською, але не тепер, а завтра, в обідовому часі. Добре?

Обоє ми домовились на стрічу. Японець не знав, що я взяла дві години вільного, зарилася у бібліотеці, вивчала, що важливіше про Японію, (територія, людність, продукція, плоди, дещо з мистецтва та з історії), щоб у розмові не бути дурочкою, яка нічого не знає про країну вишневого квіту.

Отак ми розмовляли удвох, він про Японію, я про Україну додаючи дещо з духовости: — Символіка українського обряду схожа з японською, жертвоприношенням духам померлих родичів і в Україні і в Японії дуже подібні, а ваша вода у Новорічну Ніч (у нас Йорданська) вважається цілющою і спасенною. Ну й пошана до народного одягу, до традицій і в нас, і у вас — велика.

Далі, пішла розмова про баль. Він сказав: — На балі не буде цього року У-Танта, отож мужчин не зобов'язує „white Tie" (фрак). Я прийду за вами одягнений у смокінг, точно о 8 годині. Ах, ще одно: Який колір вашої сукні?

Хтось перервав нам розмову, і це питання лишилося так і без відповіді...

Полуденок закінчився, і довгий-предовгий тиждень (включаючи суботу) тягнувся у безконечність.

Випали, в тому тижні, кучугурні сніги, пришкварило морозом, і колесо щастя (так несподівано) повернулося у противлежний бік.

Коли хто був в околиці ООН зимою, той знає, що там шаліють буревійні вітри. Тієї нещасливої п'ятниці, після праці, я вовтузилась із балевою сукнею, шукала для неї відповідного місця, і вийшла з будинку дещо пізніше, як звичайно. Таблиці з осторогою вже не було. Нагло завив вітрило, заграли стихійні „музики", чиїсь велетенські руки піднесли мене високо, і я чула, що лечу кудись намання не доторкаючись ногами землі. Мною кинуло у копицю снігу і я застрягла у ньому мов у пропадистій перині.

— Are you alle right? — заб ринів якийсь голос і сильні руки стійкового помогли мені встати.

— Покличте прошу таксівку, я потовкла коліно.

Д-р Баран похитав головою, обмив рану, робив якісь чари-мари, а потім, між іншим, сказав: — Забудьте, пані, за баль. Вам треба полежати зо два дні, відпочити, аж поки загоїться рана.

Вдома я зараз вхопила за слухавку: — секретаріят Об'єднаних Націй? Говорить Іванна С. Будь ласка, повідоміть японського делегата Кеон Лі, що я простудилася і маю високу гарячку. На баль не можу прийти. Ага!. Ще одно! Скажіть йому, що колір моєї сукні, це колір квітучих вишень...

о. д-р Андрій Чировський

НОВА СВЯТОЮРСЬКА ГОРА

IV.

Уже минулого літа відбувалися курси для катехитів/-ок в Львові, а в Івано-Франківську зорганізовано катехитичний відділ-факультет при Греко-Католицькому Духовно-Катехитичному Інституті. Ректором цього Інституту є Владика Іриней Білик. Тут навчаються семінаристи, яких в Івано-Франківській Епархії понад 300. Тут є і вище згаданий катехитичний відділ. На жаль, в Івано-Франківському ще нема приміщення, де питомці могли б разом брати участь у спільному літургічному житті та духовній формації: але сам Інститут добре зорганізований під проводом Владики Іринея.

Львівська Семінарія приміщена в колишньому літньому таборі піонерів. Понад 335 питомців під люблячою батьківською опікою Владики Юліяна Вороновського приготовляються до священства в Львівському передмісті Рудно. Цього року з ними перебувають два священики зі Стемфордської Епархії: о. Іван Терлецький та о. Олександер Кенез, — віцеректорами. Приміщення примітивні, бідні, але відданість вихованків та ентузіязм вихованків дають причину надіятися на добрі плоди праці. В Семінарії відчувається любов ректора до своїх багатьох питомців та їхня льояльність до нього, а отців віцеректорів треба шанувати за їхню відданість і готовість переїхати з вигідної Америки до тяжких обставин Семінарії в Рудні. Владиці Василеві Достенові треба висловити признання за це, що відпустив двох своїх душпастирів для цієї праці, бо не всі епископи в діяспорі готові таке зробити, навіть в обличчі зголошення священика-охотника, який готовий поїхати до Семінарії як викладач.

У Мукачівській Семінарії приготовляються 26 питомців. Ректором є Владика Йосиф Головач. У Мукачеві найсильніше відчувається потреба контактів з рештою нашої Церкви — як в Галичині, так і в діяспорі. З Ужгороду за п'ятнадцять хвилин можна бути на словацькій границі, а до мадярського кордону три-чверти години, коли до Львова треба їхати шість годин поганими дорогами через Карпати. Сьогодні загальновідомими є намагання словаків, мадярів та американських русинів не допустити до інтеґрації Закарпатської Греко-Католицької Церкви в лоно Української Церкви. Треба показати нашим братам на Закарпатті, що приналежність до цієї Церкви не означатиме втрати окремої закарпатської традиції, а принесе велику користь через спільну дію. До цієї справи треба підходити з не абиякою делікатністю. Закарпаття — це місце, де стрічаються різні сусідні національності. Справою контактів зі закарпатською Церквою займається Владика Василь Лостен, який виявляє закарпатським церковним діячам питому щедрість і доступність.

Справа допомоги Церкві в Україні сьогодні преважлива. Потреба надзвичайно велика в кожній ділянці. Та український народ виявив себе витривалим і підприємчивим у обличчі страшних обставин і напевно вийде зі сьогоднішньої біди. Всюди видно, як народ ремонтує церкви. Не маючи до цього відповідних матеріялів, приладдя, фондів, усе ж таки роблять чуда зі знищеними храмами, вливаючи свою любов у ремонтну працю.

Усе ж таки є одна ділянка, в якій наші брати й сестри не можуть дати собі ради без допомоги ззовні, а це вища богословська освіта. Наші духовні семінарії потребують викладацьких сил на коротшу й на довшу мету. Спочатку треба подати й поміч семінаріям у формі викладачів з належними кваліфікаціями — науковими дипломами. Це вже робиться. Праця таких осіб як д-р А. Кравчук і отців Терлецького і Кенеза в цьому пляні дуже важлива. У цьому шкільному році поїдуть ще інші викладачі на коротші чи довші періоди часу.

Крім приїзду викладачів з діяспори є ще один спосіб допомоги в цій справі. Інститут Східньо-Християнських Наук ім. Митр. Андрея Шептицького при університеті св. Павла в Оттаві продукує університетські курси богословії на відеокасетах. Уже заінстальовано в трьох епархіяльних семінаріях потрібну відеоапаратуру, щоб могти використовувати ці відеокурси. Приймаючи перші відеокасети з богословськими викладами ректори трьох семінарій висловили своє вдоволення з того, що зможуть дати студентам богословські курси на найвищому рівні. Рівнож важним є те, що ці відеокурси можна використати в різних обставинах: вони поможуть священикам на парафіях поглибити своє знання, бо ці виклади раз записані на відеокасети можна множити й пускати в багатьох місцях на раз. Перший такий відеокурс виклав о. проф. Петро Ґаладза п. з. „Вступ до літургічних наук". Другий тридцятигодинний курс „Моральна теологія" приготовляється тепер в Оттаві. Викладач цього курсу о. Ярополк Радкевич з Вінніпегу. Метою Інституту ім. Шептицького в Оттаві є продукувати цілий ряд таких відеокурсів для України.

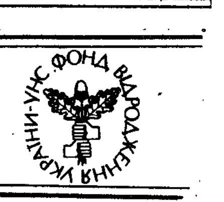
На довшу мету треба подбати про вишкіл майбутніх професорів для семінарій України. В усіх трьох семінаріях ректорати виявили сильне заціклавлення цією справою. На Святоюрській горі також про це думають. Блаженніший та о. Дацько хочуть вибрати найкращих студентів, які зобов'язалися б після отримання наукових дипломів за кордоном вернутися в Україну для праці в семінаріях та на інших відповідальних позиціях.

Дехто з цих студентів студіюватиме в Римі при Папському Східньому Інституті, а інші виїдуть до Канади, до Інституту ім. Митр. Шептицького при університеті св. Павла, та до інших країн Заходу.

Треба подивляти швидкий розвиток Греко-Католицької Церкви в Україні. За останній рік зроблено надзвичайний поступ у справі стабілізації, консолідації та раціоналізації структури Церкви. Не всі задоволені з ходу подій, бо це все, що, звичайно, сотнями літ еволюціонує, треба напрязі короткого часу запровадити. Блаженніший Отець Мирослав Іван вибрав до цього надзвичайно складного діла надзвичайно талановитих людей. Скромність Блаженнішого всім відома. Та в цій скромності прихована велика мудрість — вміння оточити себе відданими та обдарованими людьми, які допомагають Блаженнішому вивести Церкву з підпілля у XXI століття. Приглядаючись близько праці консисторії та семінарій, я зрозумів скільки вже осягнули ці надзвичайні люди й не мігподумати: „Напевно Слуга Божа Митрополит Андрей і Патріярх Йосиф Ісповідник зі задоволенням споглядають на щоденні чуда мозольної людської праці та Божого благословення на новій Святоюрській горі".

ВСЯ ДИВІДЕНДА ДО ФОНДУ ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

Балтимор відсвяткував перемогу референдуму

Під кличем „Вже воскресла Україна!", відсвяткувала українська громада Балтимору підтвердження українським народом проголошеної Верховною Радою 24-го серпня 1991 року незалежности України. Це свято перемоги, що її добився референдум 1-го грудня 1991 року, влаштовано за ініціятивою Балтиморського Осередку Сприяння Рухові в Україні та під спільним патронатом УККА і УАКР в неділю, 8-го грудня. Урочисте відзначення почалось соборним Молебнем в Українській Католицькій Церкві св. Михаїла, який відправили о. декан Юрій Маркевич, парох Церкви св. Михаїла в Балтиморі і свв. Апостолів Петра і Павла в Куртис Бей, та о. Віктор Кулій, настоятель Церкви св. Михаїла в Балтиморі. По цьому Молебні в честь Пресв. Діви Марії відбулося святочне зібрання в парафіяльній залі.

В залі, прибраній національними прапорами, тризубом та великими написами в двох мовах „Вже воскресла Україна! Боже благослови!", за головним столом були: о. декан Юрій Маркевич, о. Віктор Кулій, д-р Андрій Лемішка — голова Осередку Сприяння Рухові, Климентій Баб'як — голова УККА, мґр Андрій Чорнодольський — голова УАКР, та д-р Ніна і Святослав Караванські. Зібрання почалось національними гимнами, що їх виконала Віра Ганкевич Мек Фітерс, та відкриттям о. декана Ю. Маркевича, яке включало і многоліттє Українській Народові. Вступне слово виголосив Климентій Баб'як, голова УККА. Він привітав гостей та нашу громаду, заявляючи, що наш народ здав іспит 1-го грудня 1991 року „на відмінно", що того дня народилася нова держава Україна, яку тепло привітали в колі вільних народів. Перед нею однак новий іспит — закріплення своєї державности.

По цьому слові мґр. Андрій Чорнодольський, ведучий програмою, представив гостей. З огляду на інші зобов'язання, конгресменка Гелен Делич Бентлі першою виступила із своїм привітом. Почала його відчитанням напису „Боже благослови!" із стіни (вона сербського походження) та побажала Україні терпеливости в часі переходу на ринкову систему. Вважала, що ЗСА повинні швидко прийти з допомогою. Пошкодувала, що економіка ЗСА не дозволить тепер допомагати в таких розмірах, як це було традицією ЗСА.

Згодом мґр. А. Чорнодольський представив головний стіл, а мґр. Степан Басараб гостей — представників етнічних громад. В головній україномовній доповіді Святослав Караванський вказав на довгу і жорстоку боротьбу українського народу за свободу, його величезні втрати та ролю політичних в'язнів у тій боротьбі, вважаючи Т. Шевченка одним із перших політв'язнів. Закінчив він своє слово закликом до присутніх вшанувати однохвилинною мовчанкою пам'ять усіх політв'язнів та тих, що впали в боротьбі за волю України.

Мґр. Андрій Чорнодольський в своєму англомовному слові вказав на те, що висліди голосування 1-го грудня — це голос народу, який почав будову своєї демократичної держави. Перше грудня, на його думку, підсумовує теж довголітню діяльність української діяспори, яка виступала в імені українського народу. Вказав теж на помилкове становище ЗСА, зокрема президента Буша, щодо незалежности республік, головно України.

Згодом були привіти від гостей: представниці конґресмена Кардина, представника польської громади, сенатора Пола Сарбейнса. Представник литовської громади привітав нас особливо щиро з незалежністю, подякував за допомогу їхній громаді в боротьбі за визнання Литви та подарував Відділові УККА копію статуї Свободи, яка тепер стоїть в столиці Литви. Вітав нас і представник словаків, висловлюючи теж сподівання, що і словакам вдасться невдовзі здобути незалежність.

Святочне зібрання закінчив словами вдячности д-р Андрій Лемішка, голова Осередку Сприяння Народному Рухові в Україні. Він висловив узагальнену думку, що 1-го грудня український народ неспростовно засвідчив, що Україна повинна бути вільною і незалежною державою, і що цей день запалив іскру сяйва нового дня і закінчив еру рабства. Що нарешті здійснилося те, що пророкував Т. Шевченко. Але перед Україною тепер велике і важке завдання — закріпити незалежність. Доповідач був такої думки, що дати 16-го липня 1990 року, 24-го грудня 1991 року завдячувати треба Рухові, бо він зумів знайти ключ до усього населення України. Вітанням „Слава Україні!" закінчив своє слово. Зібрання закінчено відспіванням „Боже Великий!"

Б. С.

Шаблі...

(Закінчення зі стор. 1)

ше віддалив вирішення татарського питання. Стосунків між Україною і Росією різко загострилися і інакше бути не могло, адже саме Україна розвалила імперію. Як і слід було очікувати, вона перебрала на себе тягар цілком нової відповідальности й у висліді сталося те, чого ми боялися: увага до наших проблем послабилася. Парадоксальна ситуація — поки існував „центр", республіки хоч би формально підтримували кримськотатарську програму, тепер же, після розпаду Союзу, ніхто не має щодо нас ніяких зобов'язань".

Це стосується Росії й України, чи й Узбекістану, де тепер проживає більшість кримських татар?

„Узбекістану також. Члени українскої урядової делегації під час перебування в Ташкенті просили узбецьку сторону повернутися обличчям до татарської трагедії і, звичайно, у відповідь почули ввічливі обіцянки".

Як же самі кримськотатарські політичні і громадські діячі формулюють завдання, що стоять перед їхнім народом?

„Поперше, ми боремося за визнання права кримських татар на самовизначення. Поки цього право не буде визнано, кримські татари залишатимуться деструктивним чинником. Подруге, ми обстоюємо рівні права для всіх національностей, що живуть у Криму. Інакше й вони виступатимуть дестабілізуючою силою. Потрете, ми наполягаємо на збереженні усталених кордонів між Україною і Росією".

Невже наприкінці XX сторіччя ще треба комусь доводити сенс невід'ємного права кожного народу на самовизначення?

„Так, це гідне подиву. Втім, не можна не помітити, що повторюється ситуація 1917 року. Тоді в Росії також було досить політичних сил, щоб реалізувати демократичні принципи, однак жодна з цих сил не виявилася настільки послідовною, щоб визнати право націй на самовизначення. І ось на цій обмежености, на цій політичній і моральній сліпоті час ніби зупинився для російського суспільного життя. Бо хоч чимало партій і об'єднань боролися проти комуністичного тоталітаризму, як тільки мова заходить про національні меншини, з боку російських діячів наштовхуємося на вперте нерозуміння".

Якщо дивитися очима кримських татар, то чи стає сучасна українська політика більш ефективною в цьому питанні?

„З глибоким вдоволенням ми усвідомлюємо, що український народ є позбавлений імперських амбіцій. Виборюючи свободу для себе, він добре розуміє інших, щиро співчуває їм. Народний Рух, ця найбільша і найвпливовіша громадська сила в Україні, конкретними діями підтримує нас, розповсюджуючи в парляменті безкомпромісові заяви на підтримку кримськотатарської державности. Українська Республіканська Партія цю вимогу навіть записала до свого статуту. Без перебільшення скажу, що українська інтелігенція є великою підпорою у боротьбі мого народу за відновлення кримськотатарської держави".

Яким свіжим прикладом він може це підтвердити?

„Ось хоч би взяти перебування народного депутата Лариси Скорик у Бахчисараї. Переконавшись на власні очі в нелюдському ставленні кримських можновладців до татар, у відсутності елементарних умов життя, у брутальній відмові виділяти їм землю для будівництва жител в той час, як її щедро роздають російськомовному населення для дач. Лариса Скорик заявила, що існування бахчисарайських татар нагадує справжнє гетто".

Чи випливає з усього сказаного, що кримськотатарські провідники пов'язують майбутнє свого народу саме з Україною?

„Так, тільки з Україною. Звісно, за тієї умови, що вона буде демократичною державою. Сьогодні нелегку економічну ситуацію в Україні на кожному кроці ускладнюють великодержавні претенсії Росії. Чому московські аналітики, прогнозуючи висліди першогрудневого референдуму, твердили, що східня, південна Україна і Крим будуть проти української незалежности? Бо їм хотілося, щоб так було. Ми провели велику роз'яснювальну працю серед 165-тисячного татарського населення Криму й воно рішуче віддало свої голоси за самостійну Україну. Це ті вісім відсотків ствердних бюлетенів, які й вирішили долю Криму під час референдуму. Отже, ми маємо й моральне право чекати, що українська влада у відповідь зробить крок назустріч кримським татарам. Це має бути спеціяльний крок. Заява України щодо визнання рівних прав за національними меншинами не могла нас задовольнити, бо у нашому випадку йдеться не про меншину, а про проблему цілого народу".

Яка мета приїзду заступника голови Меджлісу до ЗСА?

„На мої плечі покладено дуже відповідальну місію. Ми хочемо домогтися, щоб частка західньої допомоги колишнім совєтським республікам була спрямована на адресу кримських татар. Ми певні, що такий підхід є справедливий".

Конкурс на науково-історичні твори Фонду СУА ім. Лесі і Петра Ковалевих

Діловий Комітет Фонду Союзу Українок Америки для Конкурсу на науково-історичні твори Фонду СУА ім. Лесі і Петра Ковалевих проголошує X Конкурс.

Реченець надсилання творів — 31-го грудня 1992 року.

Темою може бути будьякий відтинок історії України. Рукописи повинні обіймати найменше 100 сторінок машинопису в трьох примірниках. Допускається до конкурсу теж наукові твори, які вийшли друком у 1991 і 1992 роках в українській чи англійській мовах.

Склад жюрі й висота нагород будуть проголошені пізніше. Твори слід надсилати на адресу: Ukrainian National Women's League of America, Inc., 108 Second Ave., New York, N. Y. 10003.

ТУРЕЧЧИНА ПОНОВИТЬ громадянство для 15,000 політичних вигнанців, які залишили країну після воєнного перевороту 1980 року. Міністер закордонних справ Ісмет Сезгін заявив, що „уряд буде намагатися покінчити з порушенням головних прав і свобод людини". Зокрема буде скасовано всі антидемократичні закони, прийняті під час правління воєнних у 1980-83 роках.

В НАЙРОБІ, СТОЛИЦІ Кенії, розпочалася міжнародна конференція, в якій беруть участь представники 35 африканських держав, а також західніх організацій. Тема конференції — загроза знищення слонів на африканському континенті. Кількість слонів з декількох мільйонів зменшилася до 609,000. Для здійснення ефективних екологічних проєктів потрібно 236 міл. дол., однак зібрано покищо 181 міл.

ВІДОМА СВОЇМИ неосталіністськими поглядами Ніна Андреєва, яка тепер є генеральним секретарем ЦК так званої Всесоюзної комуністичної партії большевиків, заявила, що „дії Горбачова і його спільника Єльцина підпадають під статтю 64 кримінального кодексу РСФСР — зрада батьківщини". Тим часом висліди останніх соціологічних опитувань свідчать, що більшість росіян схвалюють діяльність Єльцина і Горбачова.

ЗАМБІЯ Й ІЗРАЇЛЬ відновили дипломатичні стосунки, які були перервані замбійською стороною в 1973 році, згідно з рішенням Організації африканської єдности.

Моряки...

(Закінчення зі стор. 1)

навпаки, прийняття української присяги продовжується.

Лідер севастопольського відділу Республіканського руху Криму (РРК) депутат Верховної Ради Криму та Севастопольської Міської Ради Олександер Круглов заявив кореспондентові УНІАР, що у випадку розміщення в Севастополі підрозділу Національної Ґвардії України, РРК почне формування загонів самооборони. Як стверджує депутат Круглов, до нього вже звертаються севастопольці, щоб вступити до цих загонів. Круглов заявив, що коли в конституції Кримської Автономної Республіки Крим буде затверджено у складі України, то депутати і члени РРК і їх прихильники вийдуть із Верховної Ради Кримської Автономної Республіки і закличуть кримчан до актів непокори, мітинґів та страйків. „А Росія нас підтримає", — підсумував О. Круглов.

Короткий...

(Закінчення зі стор. 2)

відгук Ричарда Шіфтера про міжнаціональні відносини в Україні, то стане ясно, чим саме виграє сьогодні Україна супроти Москви.

Так чи так, а з Москви приїхала повноважна урядова делеґація для переговорів з керівництвом України. Її очолював віцепрем'єр Шахрай. Якщо врахувати, що прем'єра в Росії взагалі немає (його обов'язки перебрав на себе президент), то стане зрозуміло: Шахрай — права рука Єльцина. А прибув він для того, щоб погасити конфлікт, який, безумовно, розпочинала не Україна. Шахрай так і сказав з телевізійного екрана:

— Ми просто приречені домовитися між собою.

Так це й сталося: були зняті всі претенсії щодо розбудови українських збройних сил та прийняття присяги народові України. Щождо Чорноморської фльоти, то справу вирішено так: створити компетентну комісію експертів, якій належить визначити, на яких кораблях міститься ядерна зброя. Ці одиниці покищо належатимуть до стратегічних сил, а решта Чорноморської фльоти має належати Україні.

Скажу від себе: ракети з ядерними боєголовками містяться на підводних човнах з атомними двигунами. Ядерні боєголовки будуть ліквідовані до середини літа цього року. Але ж атомні двигуни, безумовно, залишаться. То чи варто нам боротися за ці страхітливі сумбарини? Чи приїде хтось на відпочинок до Криму, якщо хоч одна з них затоне біля кримських берегів? Про це варто подумати.

Іще одна цікава подробиця: російські органи масової інформації не отримали від віцепрем'єра Шахрая відомостей про те, як саме Київ і Москва вирішили долю Чорноморської фльоти. Доводиться приховувати це від росіян, бо що ж вони думатимуть про свого президента? А нам що про нього належить думати, якщо він здатний відступатися від таких бонапартистських заяв? Може, це й непогана ознака? Принаймні дурна впертість виглядає набагато небезпечніше. До речі, загальна вартість Чорноморської фльоти сягає близько 150 більйонів долярів. Вона перевершує військову фльоту Франції.

Ні, я не гадаю, що конфлікти поміж Києвом і Москвою завершились: вони тільки починаються, бо Росію жде справжній голод. В Україні нині дуже тяжко: її ринок пограбували сусіди. Та як тільки Україна відгородиться від Росії валютним бар'єром, її добробут почне зростати. Десь попереду є небезпека, що вже не просто „мішочники" посунуть в Україну — прийдуть численні, добре озброєні банди — на зразок відомих продовольчих загонів ленінського періоду. Ось чому нам потрібна власна армія. І слава Богу, що на цей раз ми не спізнилися.

Наукове Товариство ім. Шевченка в Ню Йорку

запрошує членів й українське громадянство на

ДОПОВІДЬ

УКРАЇНА й ІЗРАЇЛЬ — ВЗАЄМИНИ МІЖ ДВОМА ДЕРЖАВАМИ

яку виголосить

ВОЛЬФ МОСКОВИЧ

завідуючий катедрою дослідів славістики на Єрусалимському Університеті
(виклад в українській мові)

що відбудеться

у суботу, 8-го лютого 1992 р. о год. 5-ій веч.
в домі НТШ в Ню Йорку
при 63 Четверта авеню між 9 і 10 вулицями

УПРАВА НТШ

ПОДЯКА

Дня 26-го серпня 1991 року упокоїлася в Бозі
наша дорога
ДРУЖИНА І МАМА

св. п. мґр фармації

Орися-Ірена Державко

з дому Бикалович

Наша щира подяка і вдячність всім, що причинилися до звеличання пам'яті і віддання останньої прислуги покійній.

Невимовно вдячні всім за молитви і щирі вислови співчуття, особисті, письменні чи телефонічні.

Щиро дякуємо всім, що своєю поміччю чи присутністю причинилися до облегшення нашого болю і за щедрі датки на добродійні цілі в пам'ять покійної.

Особливо дякуємо о. Франкові Шадякові за відвідини покійної, сповідь і уділення св. Тайн Причастя і Єлеопомазання.

Також складаємо щиру подяку о. пароховi Т. Кравчукові за молитви, похоронні відправи і теплі слова прощання покійної у церкві.

Рівнож дякуємо проф. Кормилюкові, о. дияконові Т. Старухові і д-р С. Курилясові за співи в похоронних відправах.

Особливо вдячні о. дияконові за відвідування покійної в часі її хворіння зі св. Причастям і за слова розради.

Наша щира подяка всім приятелям і знайомим, Відділові Союзу Українок в особах Христини Воєвідки і Мотрі Слоневської і товаришкам покійної і їх родинам: Олі і д-р С. Курилясам, Ліді Мартинець, Лесі Луцик, Марусі і д-р В. Вірщукам за участь в похоронних відправах і похороні.

Надзвичайно вдячні похресниці покійної Христини Шельдон, її мужеві Геньові, її мамі Лідії Мартинець, як також племінниці Дарії Покінській за побут з нами в ті болючі для нас хвилини, облегшуючи своєю присутністю наше горе.

Дуже вдячні Олі Куриляс, Лесі Луцик, Донні Кашневич, членкам від Відділу Союзу Українок Христині Воєвідці і Мотрі Слоневській і тим за приготування поминок.

Висловлюємо нашу сердечну подяку Лесі Луцик і Дозі Кічоровській і д-рам Калиневичеві і Курилясові за теплі слова згадки про покійну в часі поминок, як також Лідії Яросевич за теплу згадку про покійну в журналі „Наше Життя".

Щиро дякуємо за Служби Божі: Ліді Мартинець і родинам Шельдонів і Курилясів і членкинці Книш від Відділу Союзу Українок.

Щира подяка за квіти Лідії Мартинець і родинам Христині і Геньови Шельдон, Марусі і д-р В. Вірщукам.

В пам'ять покійної зложили пожертви:

на БУДОВУ УКРАЇНСЬКОГО КРАЙОВОГО СОБОРУ ПРЕСВЯТОЇ РОДИНИ у ВАШІНҐТОНІ:
по 50 дол. — Л. і Р. Луцики, Христя і д-р Богдан Балки, Орися і д-р Богдан Ткачуки, Ліда Мартинець; по 30 дол. — О. і Ф. Довбаки, Оксана і Мирон Кочкеновичі; 10 дол. — А. Дячун; 25 дол. — Стефа Кочій; по 20 дол. — Дозя Кічоровська, Марта Перейма; по 100 дол. — Оля і д-р Стефан Куриляси, Міра і д-р Теодор Залуцькі; по 75 дол. — родина Покінська, Дарія Покінська.

На МУЗЕЙ в Ню Йорку:
по 50 дол. — Соня Дачишин, д-р Мирося Іванців;
по100 дол. — Ада Лапичак-Бах, д-р Оксана Фільварків.

Всім вдячна родина:
ЛЮБА і ДЕНИС АДАМС
ОСТАП ДЕРЖКО
і ЗЕНОН ДЕРЖКО

В пам'ять нашої дорогої ДРУЖИНИ і МАМИ родина зложила на:

Український Музей в Ню Йорку	$ 500.00
Канадський Інститут Українських Студій, Едмонтон	1,000.00
Українську Богословську Академію у Львові	500.00
Фонд Відродження України — УНС	1,000.00
Осередок Праці Наукового Товариства ім. Шевченка у Вашінґтоні, Д. К.	500.00
Злучений Український Американський Допомоговий Комітет	500.00
Українські Студії в Гарвардському університеті	1,000.00
"TWG" Чорнобиль Фонд	1,000.00
будову українського крайового собору Пресвятої Родини у Вашінґтоні, Д. К.	5,000.00
Американці в Обороні Людських Прав в Україні	1,000.00

Замість квітів на свіжу могилу

св. п. Романа Блюя

котрий відійшов у вічність дня 20-го січня 1992 р.
жертвую 100 долярів
на ФОНД ДОПОМОГИ УКРАЇНІ.

Глибокі співчуття дружині Лідії, дочці Надії, братові Андріянові і цілій родині складає
д-р ІВАН СМАЛЬ з родиною

В ПЕРШУ БЕЗМЕЖНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ
ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
дня 10-го лютого 1991 року
нашого найдорожчого
МУЖА І ТАТА

Олексія Жиглевича

буде відправлена

СВЯТА ЛІТУРГІЯ і ПАНАХИДА

в неділю, 9-го лютого 1992 року
в українській православній церкві
св. о. Миколая в Трой, Н. Й.

Горем прибиті:
дружина — ОЛЬГА
син — СТЕПАН
невістка — МАРІЯННА

Ділимося сумною вісткою
з учнями Зальцбурзької Гімназії,
що в середу, 22-го січня 1992 р. відійшов у Вічність
наш дорогий Професор

бл. п.

ОЛЕГ Р. МИКЕТЕЙ

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в суботу, 25-го січня 1992 р. в Ню Гейвен, Конн.

Достойній пані професоровій та Вш. Родину складає глибокі співчуття.

Комітет
Зальцбурзької Гімназії

Ділимося сумною вісткою з приятелями і знайомими,
що несподівано відійшла у вічність
в неділю, 26-го січня 1992 р. на 89-му році життя

бл. п.

ВОЛОДИМИРА ОНИШКЕВИЧ-ТЕРКАРАПЕТІЯН

з дому СІНҐАЛЕВИЧ

ПАНАХИДА — четвер, 30-го січня 1992 р. о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні McLaughlin, 625 Pavonia Avenue, Джерзі Сиці, Н. Дж.

ПОХОРОН — п'ятниця, 31-го січня о год. 8:30 рано з церкви свв. Петра і Павла при вулиці 30 Bently Ave., Джерзі Сиці, Н. Дж., а опісля на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Брук, Н. Дж.

У глибокому смутку:
близька родина в Україні і діяспорі

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Південна Австралія вітала Всеукраїнський референдум

Радіючи результатами історичного референдуму, українська громада Південної Австралії та запрошені урядові і сусідньо-етнічні представники прибули до великої залі Народного Дому, у вівторок, 3-го грудня, щоб спільно радіти з результатів всенародного голосування за незалежність України та вибору президента. Дружня зустріч з перекускою передбачалася для меншої кількости осіб, одначе українське громадянство в цей вечір активно відгукнулося і Народний Дім заповнився присутніми. Було багато молоді у вишиваних сорочках, в очах яких світилося полум'я цього найблагороднішого світла — любови до України.

Церемоніймайстром вечора був заступник голови громади Степан Захарко, який, привітавши гостей, повідомив про цифри референдуму в Україні, які несподівано для всіх були високими.

В цей час молоді пані частували гостей перекусками та напитками, створюючи тим дружню атмосферу та родинне єднання, що охоплювало і запрошених неукраїнців.

Голова УГПА д-р Іван Снятинський, привітавши гостей англійською мовою, підкреслив вагомість подій в Україні та наше співдіяння в Південній Австралії в ім'я солідарности з українським народом в Україні. Проголошено урочистий тост за Україну і її народ.

В мистецькій програмі виступали: квінтет „Мрія" під кермою Євгена Майбороди, який виконав пісні „Пролягла доріженька", „Ой чорна я си чорна" та „Червона рута". Фортепіянове сольо виконав Євген Майборода, а танцювальний ансамбль „Євшан" — „Козачок".

Український фолкльорний хор „Каштан" виконав „Козацькому роду нема переводу", „Ой на горі цигани стояли", „Гей нуте, хлопці" та „На широкому Дніпрі". Приємною несподіванкою був гостинний виступ молодого композитора, диригента і бандуриста з України Степана Жовніровича, який бездоганно і професійно виконав на бандурі (музика і спів) пісні „За байраком байрак", Ой браття опришки" та „Чому дівки не йдуть заміж". Всі мистецькі виступи присутні винагороджували щирими оплесками.

Промовляли, складаючи привітання українському народові з нагоди великої події, присутні урядові гості, а саме: член федерального уряду від Аделаїли д-р Роберт Кейлі, член парляменту від ліберальної партії Юліян Стефані, член парляменту від Робітничої партії Майкел Рен, від Демократичної партії Ґілфілян та Джан Балентайн. Всі вони висловлювали впевненість про скоре дипломатичне визнання української держави урядом Австралії, сподіваючись, що це станеться протягом наступного тижня. Заяви їхні присутні нагороджували оплесками, особливо коли вони закінчували українськими словами „Слава Україні".

Від латвійської громади та від балтійської спільноти щиро вітав Бруно Крумінс, від литовської — Йонас Стаціунас, від естонської — пані Рейнпу, від польської — Ґутовіч і від Білорусі — М. Колес. Всі вони висловлювали радість з приводу незалежности України.

Розпочато офіційну програму вечора відіграннням австралійського гимну, а закінчено цей радісний вечір українським славнем „Ще не вмерла Україна".

Ще довго присутні проводили час в товариських гутірках та згодом серед нашої молоді в товариському клюбі, де в щирій національній радості танцювали народні танки, співали народні пісні, підносили тости за Україну, її уряд та будівничих держави.

За тиждень, 8-го грудня, до парку Миру в Аделаїді спішило наше громадянство на Молебень вдячности Богові та всенародну маніфестацію нашої солідарности з народом в Україні і вимогою до австралійського уряду негайного визнання української держави, згідно з обіцянками уряду.

Погідна літня пора з досить високою температурою, що є нормальним явищем в Австралії, панувала в цей недільний день, коли коло третьої години по полудні відбувся соборний Молебень, в якому взяли участь всі наші священики обох наших віроісповідань. Вони і народ щиро молилися за Україну та її успіхи в державному будівництві. Молилися за народ та за наших провідників в Україні. Їм та українським патріярхам відспівано Многоліттєвія.

Високопатріотичну проповідь-слово виголосив о. Юрій Зелінський, після якої величаво відспівано молитву за Україну „Боже Великий, єдиний". Церемоніймайстер Ростислав Бекер проголосив виконання австралійського гимну, після якого покликав до слова голову української громади Південної Австралії д-ра Івана Снятинського, який привітав від громади присутніх та підкреслив велике значення грудневого референдуму в Україні.

Від орґанізаційного Комітету святкувань промовляв його голова Михайло Добриденко, який особливо підкреслив потребу нашої обережности щодо Росії, яка протягом століть вела загарбницько-імперську політику щодо України. Тому чи буде російський народ справжнім союзником України після розвалу совєтської імперії, покаже майбутнє. Він закінчив словами: „Ми віримо в твою силу, Україно. Віримо і дивимось в майбутнє твоє спокійно, бо знаємо, що ти, Україно, є самостійна і соборна українська держава. Хай буде вічна слава всім синам і дочкам України, які зложили життя своє на її вівтар. Слава Україні!"

Головну доповідь англійською мовою, яка була спільним проєктом з Ростиславом Бекером, передала Маріянна Ситник. Окрім палких слів, в яких були любов до України та глибока аналіза недавніх подій у зв'язку з проголошенням Акту про незалежність України та переможних результатів референдуму, вона гостро і справедливо закинула урядові Австралії непотрібне та необґрунтоване зволікання з дипломатичним визнанням України, закликаючи прем'єр-міністра Боб Гока та його уряд вчинити це негайно. Гарно підготований текст доповіді та переконливе його передання доповідачкою звернуло на себе увагу своїх і чужих, включно з репортерами телебачення, які в цей вечір передали фрагменти з її доповіді на телевізії.

Промовляли представники австралійських урядових кіл, а саме: д-р Роберт Кейтлі — представник Аделаїди у Федеральному уряді, Роберт Гіл — ліберальний сенатор, Лі Арнолд від прем'єра Південної Австралії, який закінчив свої привітання по-українськи „Слава Україні". Такими словами закінчив своє слово і член парляменту Юліян Стефані. Від Демократичної партії промовляв Ґілфілян, а від Робітничої — Майкл Аткінсон. Останнім з австралійських гостей палку та переконливу промову від поневолених націй передав великий прихильник України Джан Балентайн.

Від наших сусідів промовляли: від Білорусі — М. Колєс, від литовської громади — Джан Стаціунас, від латвійської — д-р Прідкалюс та від естонської — пані Рейнпу.

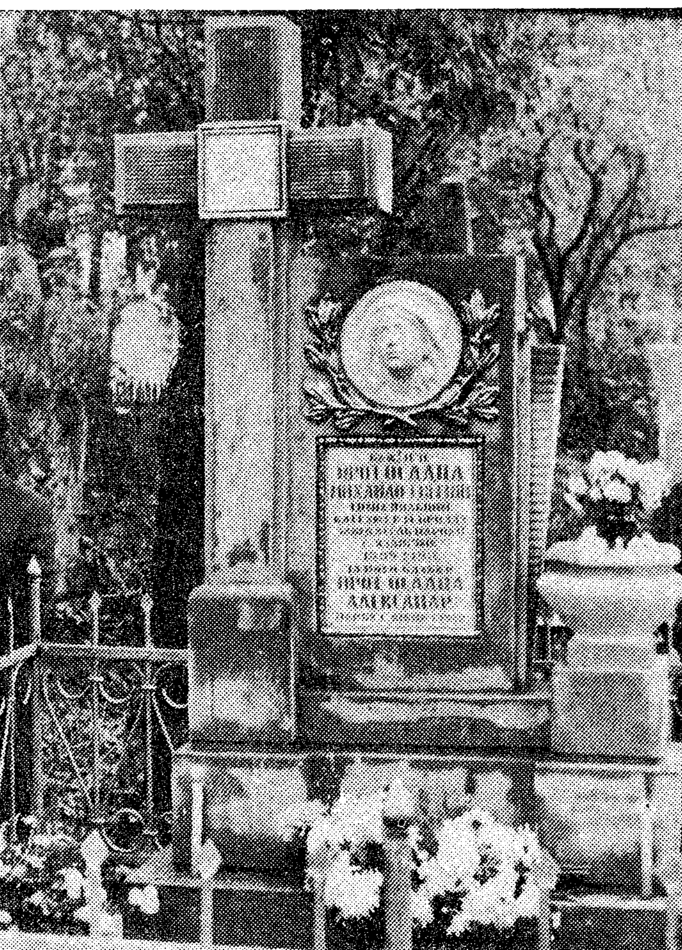
Всі австралійські урядові промовці у своїх привітаннях висловлювали свої обурення щодо зволікання визнання України Австралією, хоч Україна виконала міжнародні вимоги.

Після урочистої частини програми в парку відбувся святочний пікнік з народними співами.

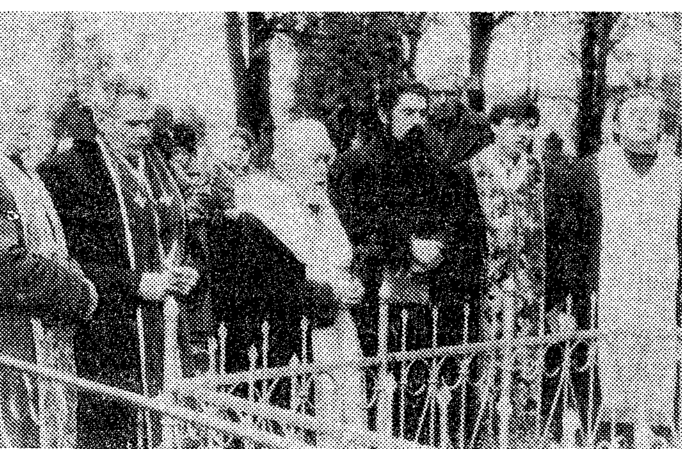
Д-р Святополк Шумський

У 50-ту річницю смерти о. крилошанина М. Осадци

Проминуло наче сон. Це не фантазія, це дійсність. Воскресає Україна, воскресають її великі діти. Його не забули. Він знов ожив повний енерґії і ентузіязму як колись. Ні війна, ні довгі роки совєтської окупації не затерли пам'яті про нього у жителів-парафіян міста Броди, західня Україна. Вони його пам'ятають як священика, катехита, виховника і приятеля молоді. Як музика і дириґента. Звуки його оркестрів і співи його хорів знов залунали над нишими Бродами. Наросли нові покоління, наша здібна українська молодь іде його слідами, плекає спів і музику, плекає рідне слово. І ці нові покоління і ті що ще його пам'ятають подали проєкт, ініціятиву урочистих, триденних святкувань у 50-ту річницю його смерти, о. крилошанина Михайла Євгена Осадци. Це була радісна несподіванка для мене і я є щаслива, що дожила такого чудового моменту. Мене запросили, мене очікували і я була з ними. Це було в Бродах 25, 26, 27-го жовтня 1991 року.

Спільна могила отців Олександра і Михайла Осадців.

Патріярх М. Любачівський з отцями під час відправи Панахиди біля могили о. М. Осадци.

Вже 25-го жовтня Броди привітали Патріярха і Кардинала Мирослава Івана Любачівського, який не жалів труду, щоб приїхати і звеличати пам'ять слуги Церкви. На площі перед будинком Брідської Районової Ради вітали його діти, вітала його молодь і старші. Він ступав дорогою встеленою квітами. У своєму пастирському слові до зібраних закликав їх до вірності своїй Церкві і Україні.

Всі походом перейшли до церкви св. Юра на Архиєрейську поминальну Службу Божу за св. п. о. Михайла Осадцу, при співучасті о. пароха Я. Царика, багатьох священиків з околиці Бродів та вівтарних дружинників. Співав хор церкви св. Юра під орудою Б. Германа. Після Служби Божої Владика Любачівський відправив на цвинтарі Панахиди на могилах св. п. о. М. Осадця і св. п. Неонілі Селезінки.

Субота, 26-го жовтня, це день великої конференції під кличем „Життя та діяльність о. Михайла Осадци". Доповідали: Я. Онищук — „Життєпис о. Михайла Осадци"; Д. Чобіт — „Броди і Брідщина в періодах між 1921—1941 і 1971—1991. Процес росту національної свідомості"; о. Я. Царик — „о. Михайло Осадца — духовний пастир"; Ю. Олексюк — „Громадська та культурно-освітна діяльність о. Михайла Осадци в Бродах"; В. Корольчук — „о. Михайло Осадца — композитор та дириґент"; Н. Чернишова — „о. Михайло Осадца та його сучасники".

Про духовне відродження народу, значення і ролю у цьому процесі спадщини о. М. Осадци говорили також гості зі Львова: заступник голови Обласної Ради Іван Гель, Ірина Калинець і поет Ігор Калинець.

Друга частина конференції, якою вела Н. Чернишова, була це зустріч зі сучасниками та рідними о. М. Осадци. Вони поділилися з нами своїми спогадами про нього. Це були мешканець села Вікно, повіт Городенка, де родився о. М. Осадца, брідчани: Я. Церковна, В. Корчак, Р. Демчук, Т. Пилипчук, С. Сірко, М. Сірко, Марта Осадца (це я) і Марта Осадца, внучка зі Львова. Уприємнили цей вечір учні Музичного Інституту в Бродах вокальним ансамблем в супроводі малої оркестри і смичковим ансамблем в супроводі фортепіяну. Обидва ансамблі захопили публіку своїм майстерним виконанням. Незвичайний настрій витворився, коли на закінчення програми всі присутні засвітили воскові свічечки в пам'ять о. Осадци і заспівали національний гимн „Ще не вмерла Україна". Я є певна, що він був з нами.

У третій день святкувань, в неділю, 27-го жовтня, в цій же самій церкві св. Юра парох о. Я. Царик з дияконами і вівтарними дружинниками відправив Святу Літургію знов за св. п. о. М. Осадцу. Співав церковний хор зі Стрия. На цій Службі Божій, як і на всіх недільних святкуваннях, були присутні делеґатки Союзу Українок з Радехова і Стрия, делеґація з Тернопільщини, рідні Неонілі Селезінки подружжя Дацишин, делеґація зі села Вікно, де був парохом о. Александер Осадца, похований біля свого сина Михайла.

Після Служби Божої велична процесія перейшла вулицями міста біля церкви Пресвятої Богородиці і там зупинилися на момент. З тої церкви пів століття тому були поховані і син, і батько, отці Осадци.

Друга зупинка була біля хати, де довгі роки жив о. Михайло. Тут поставлено меморіяльну таблицю, яку виготовили скульптори Ігор Стасюк і активісти УРП. Її посвятив о. Я. Царик. Присутніх привітав посадник міста В. Споденко. Мені припала честь стягнути біле полотно з меморіяльної дошки. Це була для мене дуже зворушлива і незабутня хвилина. Він там жив і дальше буде жити. Діти продеклямували глибокого змісту вірші про о. Осадцу. Похід відтак рушив на кладовище, де відправилися Панахиди на могилах отців Осадців і Неонілі Селезінки. Маленька дівчинка прекрасно виголосила вірш Т. Шевченка „Розрита могила". За труд і працю дякували їм науковий працівник Брідського Краєзнавчого Музею Н. Чернишова і голова СУ з Радехова Ю. Шуль. Залунала пісня „Чуєш, брате мій". Це радехівці прощали свою посестру.

Вечором того дня зійшлися ми у залі Нродного Дому „Просвіта" щоб завершити ці святкування величавим концертом. Участь в ньому брали: хор церкви св. Юра під орудою Б. Германа, хор церкви Пресвятої Богородиці під орудою Я. Лиціва, церковний дітоий хор під орудою Л. Гачевського, чоловічий хор Бродів, ансамбль „Січовик" зі Суховолі, ансамбль Линівих з музичної школи, артистка-декляматорка Т. Дуда, поетеса Н. Клим з власної композиції віршом в пам'ять о. Осадци, учні середньої школи ч. 1, де колись учив о. Осадца. Могутнім „Ще не вмерла Україна" закінчено цілоденну програму.

Я і мої рідні, братова Леся з дочками Мартою і Маріянною, Лесі брат Титар з дружиною Софією, були свідками цих триденних святкувань в пам'ять нашого батька. Ми дякуємо усім, хто причинився до звеличення цієї сумної для нас дати. В першу чергу Патріярхові за Архиєрейську Службу Божу і Панахиду. Отцеві деканові Я. Царикові і всім отцям, які прибули так численно на ці святкування за труд і за високо вартісні патріотичні проповіді і промови. Усім вівтарним дружинникам. Голові Районової Ради Є. Пущикові, заступникові голови Іванові Кіянчукові, Наді Чернишовій, Василеві Коральчукові, заступникові голови товариства „Просвіта", ініціяторам цих торжеств, які дошукувалися з великим трудом джерел інформацій про життя і діяльність нашого батька. Вониж бо його зовсім не знали. Молодим талановитим скульпторам за меморіяльну таблицю. Усім промовцям і учасникам конференції, усім ансамблям і хористам, дириґентам, декляматорам, які так чудово вивели програми конференції і концертів. Делеґати зі села Вікно, які приїхали звеличати ці дні своєю присутністю і поклали вінці на могилу отців Олександра і Михайла. Цілому організаційному комітетові за українську сердечну гостинність і ввічливість, за чудові квіти біля меморіяльної таблиці і на могилі.

Ці прегарні дні остануть в моїй пам'яті до кінця мого життя. Я виїхала з Бродів щаслива, що після такого довгого часу праця і пам'ять про батька не пропала, що не тільки ровесники, але і молоде покоління його шанує і він став для них взором для їх замріяної будучності.

Хай вас Бог благословить у дальшій вашій праці, а дух о. Осадци хай все буде поміж вами.

Марта Осадца-Шехович